לשון של 'אימתי', כמו במשנתינו, וכן לשון של 'במה דברים אמורים', אינו בא לחלוק אלא לפרש את דברי חכמים, ורבי יוחנן אמר, לשון 'אימתי' בא לפרש דברי חכמים, ולשון 'במה דברים אמורים', בא לחלוק על חכמים. ואם כן, דכולי עלמא – בין לפי רבי יהושע בן לוי ובין לפי רבי יוחנן, לשון 'אימתי', לפרש הוא בא. ומאחר שבמשנתינו בא לפרש את דברי חכמים ולא לחלוק עליהם, אם כן בין לרבי יהודה ובין לחכמים טעם הפסול של משחק בקוביא הוא משום שאינו עסוק בישובו של עולם, ושלא כדעת רמי בר חמא. תמהה הגמרא על הדחיה: גברא אגברא קא רמית – וכי מקשה אתה מאדם אחד על אדם אחר, והרי אפשר שמר – רמי בר חמא, סבר שכשאמר רבי יהודה אימתי, פליגי – כוונתו לחלוק בזה עם חכמים. ומר – רבי יהושע בן לוי, סבר לא פליגי רבי יהודה וחכמים. ומאחר שלדעת רמי בר חמא חכמים חולקים על רבי יהודה ופוסלים משחק בקוביא גם כשיש לו אומנות אחרת, לפיכך ביאר שטעמם הוא משום אסמכתא ולא משום ישוב העולם, וכתירוץ הגמרא לעיל.

מקשה הגמרא על רבי יהושע בן לוי ורבי יוחנן שאמרו ש'אימתי' בא לפרש: ולא פליגי – האם רבי יהודה וחכמים במשנתינו אינם חולקים, והתניא בברייתא, בין שיש לו – למשחק בקוביא, אומנות שלא הוא – חוץ מלשחק בקוביא, ובין שאין לו אומנות אלא הוא – רק לשחק בקוביא, הרי זה פסול. ואם רבי יהודה בא לפרש דברי חכמים, אם כן גם חכמים מודים שאין לפסלו כשיש לו אומנות אחרת, ונמצא שברייתא זו אינה לא כרבי יהודה ולא כחכמים. אלא בהכרח שרבי יהודה נחלק עם חכמים, וחכמים פוסלים אף כשיש לו אומנות אחרת, וברייתא זו היא כדעת חכמים. דוחה הגמרא: אין להוכיח מברייתא זו מה דעת חכמים, שכן היא – ברייתא זו, שיטת רבי יהודה שאמר משום רבי טרפון היא, הסובר שאף באופן שמתחייב על תנאי של מעשה שאין נתון הדבר בידו לעשותו הרי זו 'אסמכתא' ואינו קונה, ולפי דבריו יש לפסול את המשחק בקוביא משום אסמכתא, ואף שיש לו אומנות אחרת. ומצינו שכך היא דעתו, דתניא בברייתא, בענין שני אנשים שיושבים, ואדם נוסף עובר לפניהם, אחד מהיושבים אומר פלוני שעובר כאן נזיר הוא, וחבירו אומר פלוני אינו נזיר. חזר הראשון ואמר, הריני נזיר אם האמת כמותי שהוא נזיר, והשני אמר הריני נזיר אם האמת כמותי שאינו נזיר, ושניהם התכוונו לנזירות, רבי יהודה אומר משום רבי טרפון, לעולם אין אחד מהן נזיר, ואף מי שנמצאו דבריו נכונים, לפי שלא נתנה תורת נזירות אלא להפלאה – רק באופן שהנזירות שמקבל עליו היא מפורשת וברורה, ולא כשקיבל את הנזירות על ספק ותנאי. מבואר בברייתא זו, שרבי טרפון סובר שאדם אינו מתחייב נזירות מספק גם באופן שהתנאי הוא ספק גמור שאינו בידו ואינו יודע מה יהיה בסופו, ואין אומרים שמאחר ויודע שאין הדבר נתון בידו הרי הוא מתחייב לגמרי. וכמו כן לענין משחק בקוביא, אינו מתחייב באופן ודאי אף שעשיית הדבר שהתנו עליו אינו נתון בידיו. ואם כן, הברייתא הסוברת שמשחק בקוביא פסול, היא דעת רבי יהודה משום רבי טרפון הסובר שזו אסמכתא ופסול משם גזל, ולכך פסלה הברייתא גם כשיש לו אומנות אחרת, אך חכמים במשנתינו סוברים שכאשר הדבר שהתנה עליו אינו מסור בידיו לעשותו אינו אסמכתא, ולכך פסולו הוא רק כשאין לו אומנות אחרת ומפני שאינו עסוק בישובו של עולם.

שנינו במשנה: ואלו הן הפסולין וכו' והמלוה ברבית. אמר רבא, לוה ברבית פסול לעדות. מקשה הגמרא: ורמאן תנן במשנתינו, מלוה ברבית, משמע שמלוה הוא זה שנפסל לעדות, אך לא הלוה. מתרצת הגמרא: אין הכוונה למלוה ברבית, אלא למלוה הבאה ברבית, ובלשון זו כלולים שניהם, המלוה והלוה.

הגמרא מביאה מעשה במלוה ברבית שרבא פסלו לעדות. מספרת הגמרא: בר ביניתום – שם אדם, אסחידו ביה תרי סהדי – העידו עליו שני עדים, חד העדים אמר, קמי דידי אוזיף בריביתא – בפני הלוה אדם זה בריבית, וחד אמר, לדידי אוזפי בריביתא – לי הלוה אדם זה בריבית, פסליה רבא לבר ביניתום לדון ולהעיד, משום מלוה בריבית.

מקשה הגמרא: והא רבא הוא דאמר שגם מי שלוה ברבית פסול לעדות, ואותו עד שהעיד שהוא עצמו לוה מבר ביניתוס בריבית הרי הוא רשע, והתורה אמרה (שמות כג א) אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס, ופירשו חכמים 'אל תשת רשע עד', וכיצד פסל רבא את בר ביניתוס על פי אותו עד. מתרצת הגמרא: רבא שקיבל את עדותו, הלך בזה לטעמיה – לשיטתו, דאמר רבא, אדם נחשב קרוב אצל [לגבי] עצמו, והרי אין אדם יכול להעיד על קרובו בין לזכות ובין לחובה, ולכן אין אדם משים עצמו רשע – אינו נאמן להרשיע ולפסול את עצמו לעדות.

הגמרא מביאה מעשה שיש ללמוד מכך כיצד חוזר בתשובה מי שנפסל לעדות: ההוא מבטחא – מעשה בטבח אחד, דאשתכח דנפקא מריפתא מהותי ידיה – שנמצא שיצאו טרפות מתחת ידיו, שמכר באיטליז טריפות. פסליה רב נחמן לעדות, כיון שחשוד להעיד שקר על ידי שישלמו לו ממון, ועברייה – והעבירו מאומנותו, שלא יהא עוד טבח. אזל – הלך אותו טבח, רבי מזייה ומופריה – וגידל שערו וצפרניו, כדי לנוול את עצמו לעשות תשובה. סבר רב נחמן לאכשוריה – להכשירו, שהנה סימן הוא שחזר בתשובה. אמר ליה רבא לרב נחמן, דילמא אירעומי קא מעריס – שמא הוא מערים ובאמת לא עשה תשובה. מבררת הגמרא: אלא מאי תקנתיה – מהי תקנתו של טבח שהעבירו טריפות מתחת ידו, אם רוצה לחזור להיות כשר לעדות ושישיבוהו לאומנותו. משיבה הגמרא: כדרב אידי בר אבין, דאמר רב אידי בר אבין, החשוד על הטריפות – להאכיל טריפות לאנשים, אין לו תקנה לחזור להיות כשר לעדות, ולהחזירו לאומנותו, עד שילך למקום שאין מכירין אותו, ויעשה תשובה שם, שבמקום אחר בודאי אינו מערים, ויחזיר אבידה בדבר חשוב – שהאבידה תהיה אבידה חשובה, שבזה שמחזיר אף אבידה כזו מראה שאינו רודף אחר הממון, או שיוציא טריפה מתחת ידו בדבר חשוב משלו – ששחט לעצמו בהמה גדולה ונמצאת טריפה, וזרקה.

שנינו במשנה: אלו הן הפסולין וכו' ומפריחי יונים. מבררת הגמרא: מאי מפריחי יונים. מבארת הגמרא: הכא תרגומה – כאן בבבל ביארוה, בשנים שמפריחים כל אחד מהם את יונתו ומתחייבים זה לזה דאי תקדמיה יונך ליון – שאם תקדים יונתך את יוני להגיע למקום פלוני, אתן לך כך וכך. ביאור נוסף: רבי חמא בר אושעיא אמר, ארא – יונה שמלומדת להביא יונים אחרות מבית בעלידם לבית בעליה, ויש בזה משום גזל. מבררת הגמרא: מאן דאמר שמפריחי יונים היינו שאומר לו אי תקדמיה יונך ליון אתן לך כך וכך, מאי מעמא לא אמר לפרש כרבי חמא שזהו ארא. מבארת הגמרא: אמר לך, ארא אינו גזל גמור, אלא רק גזל מפני דרכי שלום בעלמא, ומשום זה אינו נפסל לעדות. מבררת הגמרא: ומאן דאמר שמפריחי יונים זהו ארא, מאי מעמא לא אמר לפרש שאומר לחבירו אי תקדמיה יונך ליון. מבארת הגמרא: אמר לך, דבר זה שמשחקים יונה של מי תקדם, היינו משחק בקוביא, שבשניהם יש חסרון של אסמכתא, והתנא אינו צריך לשנות שני פעמים את אותו ענין. מבארת הגמרא: ואידך – מי שביאר שהכוונה אם תקדם יונך ליוני, אין לשאול על כך מדוע צריך שני פעמים לשנות ענין זה, שכן התנא שנה שני עניינים של אסמכתא, תנא אופן אחד כאשר תולה ברעת עצמו – משחק בקוביא, שבזה תולה המתחייב את חיובו במה שהוא יודע, ותנא אופן אחר כאשר תולה את חיובו ברעת יונו – באם תקדם היונה של חבירו ליונה שלו, שאין ההקדמה תלויה בעצמו אלא ביונו. ויצריכא שני האופנים הללו, דאי תנא רק שתולה ברעת עצמו נחשב אסמכתא, כגון משחק בקוביא, היינו אומרים שרק הם הוא דלא נמר ומקני – בזה לא גמר בדעתו להקנות ולשעבד את עצמו לשלם לחבירו אם יפסיד, כיון דאמר לעצמו,

קִים לִי בְּנַפְשַׁאי דְּיַדַּעְנָא טָפֵי – יודע אני בעצמי שאני יודע לשחק בקוביא יותר טוב מחבירי, ולפיכך אינו גומר בדעתו לשלם אם לא ינצח, ולכך יש בזה כעין גזל. **אֲבָל** במפרידי יונים שתּוֹלֶה בְּדַעַת יוֹנוֹ, **אֵימָא לֹא** יהיה בזה חסרון אסמכתא, שמאחר ויודע שאין הדבר תלוי בו הרי הוא מתחייב לגמרי, ואין בזה חשש גזל. **וְאִי תָּנָא** רק באופן שתּוֹלֶה בְּדַעַת יוֹנוֹ, היינו אומרים שרק במפרידי יונים יש חסרון אסמכתא, משום דְּאָמַר המתחייב בדעתו, הלא בְּנַקְשָׁא תַּלְיָא מִילְתָא – בנקישות העצים תלוי הדבר, שכך דרך בעלי היונים לנקוש לוחות של עץ זו בזו שעל ידי כן היונים שומעות ומכירות קול בעליהן המזרזן לעוף מהר, **וְאָנָא יָדַעְנָא לְנַקּוֹשֵׁי טָפֵי** – ואני יודע לדפוק טוב יותר על העצים, ובודאי יונתי תקדם ולא אצטרך לשלם, ולא התכוין להתחייב. **אֲבָל** במשחק בקוביא שתּוֹלֶה בְּדַעַת עַצְמוֹ – שמתחייב לפי מה שהוא יעשה, **אֵימָא לֹא** יהיה בזה חסרון אסמכתא כיון שהתחייב לגמרי, מאחר שהיה לו ספק מי ינצח. מסיימת הגמרא: **אכן צְרִיכָא.**

מקשה הגמרא על דברי רב חמא: **מֵיתִיבִי**, שנינו ברייתא בתוספתא (פ"ה ה"ב) לבאר את הפסולים שנשנו במשנה, ואימתי נחשב שחזרו בתשובה, **הַמְשַׂחֵק בְּקוּבְיָא, אֲפִילּוּ הֵן הַמְשַׂחֲקִים בְּפִיסְפְּסִין** – שברי עצים המיועדים למשחק, **וְלֹא** רק **בְּפִיסְפְּסִין בִּלְבָד אָמְרוּ, אֶלָּא אֲפִילּוּ** אם משחקים **בְּקִלְיֵי אֱגוֹזִים וּקְלִיפֵּי רִימּוֹנִים** שאינם עשויים לכך, גם נפסלים. **וְאֵימָתַי חֲזָרָתָן** בתשובה להיות כשרים לעדות, **מְשֶׁיִּשְׁבְּרוּ אֶת פִּיסְפְּסֵיהֶן, וַיַּחְזְרוּ בָּהֶן חֲזָרָה גְּמוּרָה** שלא יתעסקו כלל במשחק זה, **דְּאֲפִילּוּ בְּחִנָּם** – בלי להתחייב למנצח סכום כסף, גם **לֹא עָבְדִי** – אינם משחקים.

מַלְוֶה בְּרִיבִית, אֶחָד הַמַּלְוֶה וְאֶחָד הַלּוֶֹה פסולים לעדות. **וְאֵימָתַי חֲזָרָתָן, מְשֶׁיְּקָרְעוּ אֶת שְׁטָרֵיהֶן** [שטרי ההלואה], **וַיַּחְזְרוּ בָּהֶן חֲזָרָה גְּמוּרָה שֶׁאֲפִילּוּ לְנַכְרִי** – גוי, שמותר להלוות לו בריבית, **לֹא מוֹקְפִי** – אינם מלוים בריבית.

וּמְפָרְחֵי יוֹנִים, אֲפִילּוּ שַׁמְּמְרִין – מרגיזים **אֶת הַיּוֹנִים** להלחם זה עם זה, **וְלֹא** רק **יוֹנִים בִּלְבָד אָמְרוּ, אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף** המרגיזן להלחם זה עם זה, שלא מצוי דבר זה בהם כמו ביונים, גם פסולים. **וְאֵימָתַי חֲזָרָתָן, מְשֶׁיְּשַׁבְּרוּ אֶת פְּגֻמֵּיהֶן** – אלו העצים שמורזים בהם, **וַיַּחְזְרוּ בָּהֶן חֲזָרָה גְּמוּרָה דַּאֲפִילּוּ בַּמִּדְבָּר** שהיונים שם הפקר, **נַמִּי לָא עָבְדִי** – גם אינם ממרים.

סוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית, אֲפִילּוּ שֶׁנּוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין במסחר **בְּפֵרוֹת שְׁבִיעִית. וְאֵימָתַי חֲזָרָתָן, מְשֶׁתַּגִּיעַ שְׁבִיעִית אַחֶרֶת, וְיִבָּדְלוּ** מלעשות סחורה בפירות, וגם יפקירו את הפירות של הגינות שלהם. **וְאָמַר** רַבִּי נְחֶמְיָה, **לֹא חֲזָרַת דְּבָרִים בִּלְבָד אָמְרוּ** – אין די בכך שיאמר בפיו שלא יעשה עוד סחורה, **אֶלָּא חֲזָרַת מָמוֹן** – צריך לפזר את הפירות שבגינותיו לעניים, כדי שתהא חזרה הניכרת, **כֵּיצַד, אוֹמֵר אֲנִי פְּלוֹנִי בַּר פְּלוֹנִי, כִּינַסְתִּי מְאַתַּיִם זוּז בְּפֵרוֹת שְׁבִיעִית, וַהֲרֵי הֵן נְתוּנִין בְּמַתָּנָה לָעֲנִיִּים.**

הגמרא מוכיחה מברייתא זו שלא כדעת רבי חמא: **קָתָנֵי מִיהַת** – מכל מקום שנינו בברייתא, שהפסול של מפרידי יונים קיים גם **בִּבְהֵמָה, בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר** שמפרידי יונים היינו **אִי תִּקְּדְמִיהּ יוֹנָךְ לְיוֹן, חַיְינוּ דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ** – אפשר למצוא אופן זה גם **בִּבְהֵמָה,** שמלמד אותה לרוץ כששומעת קולו, ויכול להתערב עם חבירו בהמת מי תקדם, **אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר** – רבי חמא שמפרידי יונים זה **אֲרָא,** שהיונה מביאה יונים אחרות לבית בעליה, קשה, וכי **בְּהֵמָה בַּת הָכִי הִיא** להביא בהמות בר לבית בעליה, והרי החיות ירדפו אותה. מתרצת הגמרא: **אִין** – אכן גם בהמה ראויה לענין זה, וכגון **בְּשׁוֹר הָבָר** שדומה לחיה ואם מגדלו בביתו הולך למדבריות ומטעה חיות שגדלות בביברים שיבואו אחריו. **וּברייתא** זו שקוראת לשור הבר 'בהמה' ולא חיה, היא **כְּמַאן דְּאָמַר שׁוֹר הָבָר מִן בְּהֵמָה הוּא. דְּתָנַן** במשנה (כלאים פ"ח מ"ו), **שׁוֹר הַבָּר מִן בְּהֵמָה הוּא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מִן חַיָּה.**

תָּנָא – שנינו ברייתא, חכמים **הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן** – על הפסולים ששנינו במשנה, גם את **הַגַּוָּלָנִין, וְהַחַמְטָנִין** – אלו שכופים את הבעלים למכור. שואלת הגמרא: **גַּוָּלָן**, הרי **מִדְּאוֹרַיְיתָא הוּא** נפסל. מיישבת הגמרא: **לֹא נִצְרְכָא אֶלָּא** לְאדם שגזל **מְצִיאַת חֶרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן** [או קטן], שמדאורייתא אין נפסל הגוזל מהם את מציאתם, וחכמים הם שפסלוהו. מבארת הגמרא: **מֵעִיקָּרָא** – מתחילה, **סָבוּר** – סברו חכמים, שאין לפסול את הגוזל מהם, משום **שְׁמִצִּיאַת חֶרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן לֹא שְׁכִיחָא** – אינה מצויה, **אִי נַמִּי** מאחר והגזילה מהם אינה אלא **מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם בָּעֲלְמָא,** שאין החרש שוטה וקטן יכולים לעשות קנין במציאה ואינה שלהם, ורק תקנת חכמים היא שלא יטלו מהם את המציאה כדי שלא יתקוטט הנוטל עם אביו או קרוביו של הקטן, ואינו קרוי גזלן ואין לפוסלו, אך **בֵּינָן דְּחָזוּ דְּסוֹף סוֹף מָמוֹנָא הוּא דְּקָא שָׁקְלִי** – כשראו חכמים שסוף סוף לוקחים ממון של אחרים, ועוברים על תקנת חכמים משום חמדת ממון, **פַּסְלִינְהוּ רַבָּנָן,** שחשודים ליטול ממון גם כדי להעיד שקר.

מבארת הגמרא: **הַמְּמַכְּנִין, מֵעִיקָּרָא סָבוּר** שאין לפסול את החמסן, **דִּמְיֵי קָא יָהֵיב** – שנותן הוא דמים ואין בידיו גזל, (**אַקְּרַאי בָּעֲלְמָא הוּא**) **בֵּינָן דְּחָזוּ דְּקָא חָטְפִי** את החפץ מהבעלים בעל כרחם וזורקים לפניהם המעות, **נָזְרוּ בְּהוּ רַבָּנָן** לפוסלם.

תָּנָא – שנינו ברייתא, **עוֹד הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן** לפסול את **הָרוֹעִים, הַנַּבָּאִין** שהמלך מינה אותם לגבות את המיסים והארנונה מישראל חבריהם, **וְהַמּוֹכְסִין** – שעומדים על הדרך, ונוטלים מכל עובר ושב סך ידוע. מבארת הגמרא: **רוֹעִים, מֵעִיקָּרָא סָבוּר** שאין לפוסלם, משום שמה שאוכלות הבהמות בשדות אחרים **אַקְּרַאי בָּעֲלְמָא הוּא** – במקרה בלבד, והרועה אינו נחשב בגזלן עבור זה. **בֵּינָן דְּחָזוּ דְּקָא מְכַוְּונִי וְשָׁדוּ** – השליכום להוציאם **לְכַתְּחִילָּה** לשדות אחרים, **נָזְרוּ בְּהוּ רַבָּנָן.**

הַנַּבָּאִין וְהַמּוֹכְסִין, מֵעִיקָּרָא סָבוּר, מַאי דְּקִין לְהוּ קָא שָׁקְלִי – שרק מה שקצב המלך היו נוטלים, **בֵּינָן דְּחָזוּ דְּקָא שָׁקְלִי יְתֵירָא** – כשראו שנוטלים יותר ממה שקצב המלך, **פַּסְלִינְהוּ.**

אָמַר רָבָא, רוֹעֶה שֶׁאָמְרוּ שפסול לעדות, **אֶחָד רוֹעֶה בְּהֵמָה דַּקָּה, כבכב ועז, וְאֶחָד רוֹעֶה בְּהֵמָה גַּסָּה,** כשור. מקשה הגמרא: **וּמִי אָמַר רָבָא הָכִי** שגם רועי בהמה גסה פסולים לעדות, **וְהָאָמַר רָבָא, רוֹעֶה בְּהֵמָה דַּקָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל פְּסוּלִין, בְּחוּצָה לָאָרֶץ כְּשֵׁרִין. רוֹעֶה בְּהֵמָה גַּסָּה, אֲפִילּוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁרִין.** מתרצת הגמרא: **הָהוּא** – מה שרבא הכשיר בבהמה גסה, **בְּאֵלּוּ הַמְגַדְּלִים בבתיהם אִיתְּמַר,** כיון שקל לשומרה שלא תברח, אבל בהמה דקה שיכולה להשמט ולברוח לשדה אחרים, פסלום. **הָכִי נַמִּי מִסְתַּבְּרָא** כדברי רבא, **מִדְּקָתָנֵי** נידון במשנה (כד:), באומר לבעל דינו **נְאֶמָנִין עָלַי שְׁלֹשָׁה רוֹעֵי בָּקָר'** האם יכול לחזור בו. סבורה הגמרא, **מַאי לָאו** שמקבלם **לְעֵדוּת,** ולולא קבלתו היו פסולים, ומוכח שרועי 'בקר' שזהו בהמה גסה, אף הם פסולים. דוחה הגמרא: **לֹא, לְדִינָא** – שמקבל אותם שיהיו דיינים, ובזה לולא שיקבל אותם ודאי שפסולים משום שאינם יודעים לדון. **דְּיָקָא נַמִּי** – כך גם מדויק שמדובר לענין דיין, **דְּקָתָנֵי 'שְׁלֹשָׁה' רוֹעֵי בָּקָר, וְאִי לְעֵדוּת, שְׁלֹשָׁה לָמָּה לִי,** הרי די בשנים. שואלת הגמרא: **וְאֶלָּא מַאי** מדברת המשנה שמקבלם **לְדִינָא, מַאי אִירְיָא** – מדוע נקט התנא שמקבל עליו **שְׁלֹשָׁה 'רוֹעֵי בָּקָר',** והלא **כָּל בֵּי תְּלָתָא דְּלָא נָפְקֵי דִּינָא נַמִּי** – כל שלשה שאינם יודעים את הדין יכול לקבל אותם שידונו אותו. מיישבת הגמרא: **הָכִי קָאָמַר** התנא לחדש, **אֲפִילּוּ הֵנֵי** – אלו רועי הבקר, **דְּלָא שָׁכִיחִי בְּיִשּׁוּב** – שאינם מצויים בישוב, ולא ראו עסקי דין שבין אדם לחבירו, בכל זאת אם קיבל אותם לדונו אינו יכול לחזור.

אָמַר רַב יְהוּדָה, סָתָם רוֹעֶה – שלא ראינו את בהמותיו בשדות אחרים, **פָּסוּל** לעדות. אבל **סָתָם נַבָּאי** – ממונה המלך לגבות מס, שלא שמענו שלוקח יותר מהקצבה, **כָּשֵׁר** לעדות.

הגמרא מביאה הנהגה של גבאי צדיק. מספרת הגמרא: **אֲבוּהּ** [דאביו] **דְּרַבִּי זֵירָא, עָבַד נַבְּיוּתָא תְּלֵיסַר שָׁנִין** – היה גובה שלש עשרה שנים מאנשי העיר את מס המלך. **כִּי הֲוָה אָתֵי רֵישׁ נַהֲרָא** [שר העיר] **לְמָתָא** – לעיר, לבדוק כמה אנשים יש בעיר, **כִּי הֲוָה חָזֵי רַבָּנָן** – כשהיה רואה אביו של רבי זירא תלמידי חכמים, **אָמַר לְהוּ** את הפסוק בישעיה (כו כ) 'לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ', כלומר, לכו והטמינו עצמכם, מפני שהיה אומר לשר העיר שיושבי העיר מועטים ואין ממי לגבות, ולא רצה שיראה השר שיש בעיר הרבה אנשים ויטיל מס מרובה. **כִּי הֲוָה חָזֵי אֵינָשֵׁי דְּמָתָא** – אנשים מהעיר שאינם תלמידי חכמים, **אָמַר לְהוּ, רֵישׁ נַהֲרָא אָתָא לְמָתָא** – שר העיר בא לעיר, **וְהָאִידָּנָא נָכִים אִבָּא לְפוּם בָּרָא וּבָרָא לְפוּם בָּרָא** – וכעת ישחוט את האבא בפני הבן ואת הבן בפני אביו, כלומר שיגבה מהם ממון הרבה.